

Dan žena : Rodom u koprive II

Kakve smo mi žene

Rodom u koprive II izložba je kojom po drugi puta obilježavamo Dan žena u Galeriji SKC, a okuplja grupu autorica - **Anja Sabol, Josipa Baljak, Katarina Musap, Nicol Načinović, Sara Blažić** - koje kroz umjetnički medij interpretiraju poeziju **Petre Čargonje**. Tiskani su katalozi koji obuhvaćaju selekciju deset pjesama i bilježe ih brojevima te se reference nalaze kraj svakog rada na izložbi.

našopali su nas arhetipovima kao guske

forcefeeding je blaga riječ.

Bože hvala ti na *gag* refleksu

sad znam da je pravi put – povratni

Vizualni identitet izložbe, nonšalantni crtež Katarine Musap formalno postavljenog stola sa salvetom složenom u oblik koji pomalo nalikuje na vulvu, nadovezao se na pjesmu koja se igra idejom hranjenja kao unošenjem informacija u tijelo, pa je tako hranjenje na silu dobilo odgovor u *gag* refleksu, refleksu povraćanja. Salveta nalik na vulvu stoji kao simbol stereotipne ženskosti koja nam se nameće. Pjesma, a tako i vizualni identitet, poigravaju se značenjima riječi serviranje, šopanje, povraćanje - koje se mogu odnositi na hranu, ali i informacije, tj. kulturna vjerovanja, običaje i društveno nametnute osjećaje.

Na izložbi se također pojavljuje serviran stol, po bontonu, koji doziva ideju umjetnih društvenih pravila, sa spomenutom pjesmom otpora ispisanom na tanjuru.

Tramvaji su puni nesretnih žena koje nose vreće teške kao kamenje. Prepuštaju brokoli i

celeru mjesto do prozora i stisnutih usana pridržavaju ručke.

Ponekad mislim : oduzeto im je sve. Nadglasane djecom i muškarcima iscijeđene ušutkane

šutirane dok ne postanu zle. Dok ne ostanu prazne i sirove, mašine milosrđa mašine

njegovateljice mašine. I onda ih zovu: babe, nadrkane kučke, nedojebane krave.

Katarina Musap odlučila se na svojevrsno proživljavanje, ili preživljavanje, odabrane pjesme intimnog tona koja je pisana kao poruka podrške osobi u novoj i nepoznatoj situaciji. Katarina pjesmu prihvaća kao poruku sebi i smješta se u novu i nepoznatu situaciju pokušavajući prebroditi vlastitu nelagodu uzrokovanu nepoznatim ljudima u javnom prostoru koristeći se medijem koji joj je i sam prilično nepoznat - videom. Rezultat je neobična kombinacija snimki nogu na trotoaru, autoportreta u obliku odblesaka od različitih reflektivnih materijala ili sjena i gradske buke. Eksperimentalni video nastao u

istraživanju svijeta, sebe i softvera za obradu i spajanje video materijala projiciran je u velikom formatu, kao veliki i javni *izdrhtaj*. U jednom momentu niz kadrova počinje se odmotavati unatrag, kao dan koji se nije ni dogodio. I onda ispočetka.

ne želim da se znojiš misleći na mene. ako si otišla onda idi jer imaš samo svoje srce.

ako si otišla, prihvati prostor - prihvati ulice - diši.

dobri ljudi mimoilaze te na putu do dućana.

ako želiš sućut pogledaj u svoje visoko čelo, vidi kako se ocrtava u izlozima, nije li prelijepo?

Josipa Baljak svojim radom obrađuje nekolicinu pjesama u kojima se bavi istraživanjem paraverbalnog elementa govora - tj. naglascima, intonacijom, glasnoćom, brzinom govora, modulacijom, tečnošću i drugim što pronalazi u svakoj pjesmi posebno. Josipa tako materijalni element pjesme, koji je upisan od strane autorice poezije, ali obilježen i interpretacijama autorice prijevoda, zapisuje u obliku vizualnih znakova koji su njoj jasno diferencirani između različitih pjesama. Te simboličke prijevode ona onda koristi za proizvodnju prijevoda pjesme u drugim materijalima - koristeći različite izvore zvuka kao što je šuštanje, škripanje, udarci..., zatim brus papir različite granulaze kojim doživljaj pjesme prenosi u materijal za čitanje dodirom te izrađuje lizaljke u slojevima različitih aroma poput mentola, karamela i drugih koje prate dinamiku pjesme za okusni doživljaj poezije.

Pjesme postaju podložne osjetilima na novi način.

vještice, mršava nosata ružna proročice, tarot drkačice i kristal pišačice i feng-shui čmarušo,

kosata smrdljivice sa svim tim pomadama, Jungovska kurvo, aura ti smrdi po strahu od

siromaštva i pljesnivom siru.

ispao ti križ , ugrizla se za usnu.

Nicol Načinović osvrće se na odabranu pjesmu koja za nju postiže posebno značenje, ali i društveno relevantnu činjenicu medijske eksploatacije ženskog tijela i marketinški mehanizam serviranja ideje sreće, pozivajući se na stih *"plakati koji nas zovu da budemo sretni"* u pjesmi koja je impresija napetog trenutka između dvije osobe u ispraznom svijetu te stavlja realne ljude od krvi, mesa i emocija u kontrast sa umjetnim svijetom reklame. Nicol se koristi bezglavim ženskim torzom lutke za izlog i oblaže ga marketinškim porukama usmjerenim ženama koje nalazi u reklamnim materijalima, različitim katalogima, na primjer *"osvježite svoju kuhinju"*; *"kada kupnja postaje ušteda"*, *"kako zvuči moji unutarnji glas"*, *"ja sam jedinstvena"* i slično.

komešamo se kao u metrou punom ljudi, a nema nikoga osim nas dvije.

bučno je i smrdljivo i skrećemo pogledima. Ali vani nema ničega, samo neki psi koji pišaju po trotoaru i plakati koji nas zovu da budemo sretni.

Anja Sabol i Sara Blažić donose performans baziran na poetskom tekstu, akcije koje istražuju danu poeziju i ideje koje ona prezentira, ali i svoje osobno iskustvo, identitet i društvene norme, predstavljajući dva karaktera izvođačica.

Anja Sabol kreira vlastiti intimni prostor, sastavljen od fotelje, lampe, svojih biljaka i omeđen lampicama unutar kojeg probavlja vlastitu katarzu u nužnosti da se prikaže kao cjelovita i slobodna osoba.

Sara Blažić nadovezuje se na izvrtanje intime u javnosti te smješta svoje kupatilo na sam ulaz u izložbeni prostor, stvarajući prepreku posjetiteljima depilirajući noge dok ispušta krikove nalik na krik ptica. Time se nadovezuju na stih *"ako postanemo pohlepne pretvorit ćemo se u ptice"* koji se poigrava s idejama slobode, dužnosti, egoizma i brižnosti koje se povezuju sa ženskim pravom na zadovoljavanje vlastitih potreba u odnosu na zadovoljavanje potreba okoline.

Živi "izložci" - svojom odlukom; aktivne, stvarne žene, šapćući, izvikujući, statirajući i postavljajući pitanja publici, koristeći fragmente poezije s vremenom ulaze u međusobnu interakciju, *"sestro"*, i završavaju ciklus pranjem nogu - asocijacijom na kršćansku praksu obrtanja autoriteta.

ako postanemo pohlepne, pretvorit ćemo se u ptice.

kakva je to kazna, za kakav grijeh

za to to smo željele pojesti sve plodove svojeg truda

koji nam pripadaju

Motiv ptice obrađen je također u obliku origami ždralova koji su izrađeni od papira na kojima su tiskane dvije pjesme sa motivom ptice, čime autorica poezije Petra Čargonja i sama daje komentar na ovaj istraživački proces prevođenja poezije u vizualni jezik. Origami tehnika poeziju nasumično preslaguje u nove prostorne forme teksta i dekonstruira pjesmu u drugačija značenja. Ždralovi su postavljeni u prolazu između dvije prostorije galerije na način da su prolaznici i prolaznice primorani proći kroz "zavjesu" ptica i fragmente poezije, koji bude raznolike asocijacije.

ako postanemo previše pohlepne pretvorit ćemo se u ptice

filmtvorci ženomrsci obući će nas u čipku i poleći na odar

i svi će o tako gorke plakati.

vlastitu sam majku zakopala u pijesak

radi estetike.

Petra istražuje vlastitu pjesničku praksu u akcij izrade origami ždralova koju provodi sa aktericama uključenim u proces tijekom postavljanja izložbe. One prvo uče proces izrade, sklapaju, planiraju i naposljetku nižu na konac i postavljaju u prostor 60-ak papirnatih ptica, tijekom čega se između ostalog odaje počast ženskom manualnom radu u tvornicama, uz što je usko povezano obilježavanje Dana žena, ali i svim drugim oblicima rada koje žene danas rade i nekada su radile.

Kakve smo mi žene, sestro! Gdje si vidjela takve žene? Takav prodoran humor, iskrenost?

Cijela nacija stisnutih čmarova, ali mi, mi nemamo stisnute čmarove, sestro i nitko mi neće reći drugačije. Gdje si još vidjela takvu neustrašivost, takav šarm i snažne ruke?

Posložiti ćemo drva, počupati korov i onda ćemo sjesti uz kamin. Ti ćeš piti svoje yogi čajeve,

a ja ću piti viski. Čekaj, gdje su ti žice od gitare?

Berite plodove svog truda

Suština Dana žena je u prisjećanju, osvještavanju povijesti ženske borbe. Koristimo taj dan da ukažemo na sve ono za što je još potrebno boriti se i da prakticiramo zahvalnost prema svim onim ženama koje su se borile prije nas. Žene zaposlene u industriji odjeće i tekstila javno su demonstrirale zbog loših radnih uvjeta i niskih plaća 8.3.1857., a dva mjeseca kasnije osnovale su sindikat te su se prosvjedi nastavili i sljedećih godina. Najpoznatiji je prosvjed iz 1908. godine kada je 15 000 žena marširalo kroz New York tražeći kraće radno vrijeme, bolje plaće i pravo glasa. Godine 1910. prva međunarodna ženska konferencija bila je održana u Kopenhagenu te je ustanovljen "Međunarodni dan žena" na prijedlog slavne njemačke socijalistice Clare Zetkin. Međunarodni dan žena službeno se obilježava od 1975.

Iako smo prošle dalek put i dalje postoje razlozi zbog kojih milijarde žena diljem svijeta marširaju svake godine za Dan žena, a kapitalistički oblikovane ideje "*slavljenja ljepšeg spola*" i "*pokloni sebi i najmilijima*" demonstriraju ignoranciju i želju za prikrivanjem stvarne potrebe toga dana.

zašto se toliko trudimo sestrom kao da nam nitko nije rekao da je sreća izmišljotina ili da
nismo probale same hodati po žici.

kako bi lijep život bio kad bismo mogle sjesti na klupicu ispred naše kuće i reći da smo
nesretne.

Drugo izdanje 'Rodom u koprive' nastalo je kao brzi impuls, dajući naglasak individualnom i zajedničkom iskustvu u istraživanju vlastitog postojanja, autorskog i ljudskog; iz potrebe da Dan žena obilježimo na naš način. Izložba se razvila iz čitanja Petrine poezije te zajedničkih susreta, razgovora i subjektivnih razmišljanja svih pojedinki uključenih u proces. Tijekom gustih susreta, koje smo nastojale strukturirati i pomalo radionički, sa smjernicama za razmišljanje i rad, Petra upoznaje umjetnice sa brojnim primjerima i činjenicama iz teorije feminizma.

Mara Pripčić pratila je postavljanje i izvedbu završne prezentacije te pripremila video o izložbi, a uz Bruna Lovrenčića priprema i drugi video koji bilježi izvedbu Sare Blažić i Anje Sabol, i željno ga isčekujemo!

Veliko hvala: Petri Čargonji, Mari Pripčić, Sari Blažić, Anji Sabol, Josipi Baljak, Katarini Musap, Nicol Načinović, Jani Ažić, Nikolini Janjić, Sendi Bakotić, Nataliji Stefanović, Leonie Ruesch, Marku Zuraku, Brunu Lovrenčiću, Pariteru, SOS Rijeka.

Za kraj, prenosimo tekst udruge Pariter:

“Slavimo Osmi mart u spomen na žene koje su odlučile preuzeti kormilo povijesti i pokrenule prekostoljetnu borbu za oslobođenje od patrijarhalnog jarma. Taj je put krenuo skromno – najprije smo htjele pravo glasa i ostvariti mogućnost političke participacije u društvu u kojem živimo. Zatim smo htjele upisivati visoke škole i nastaviti svoje obrazovanje i profesionalni razvoj. Zatim smo htjele zakonski osigurati skrbništvo nad vlastitom djecom. Zatim smo htjele priznanje i prihvaćanje ženske seksualnosti. Zatim smo htjele priznanje da je naše tijelo samo naše, da imamo pravo planirati obitelj i da smo puno više od strojeva za rađanje. Zatim smo htjele izaći iz sfere tzv. ženskih poslova i pokazati da smo sposobne biti šefice, menadžerice, sutkinje, kirurginje, astrofizičarke, predsjednice... u samo 100 godina, u odnosu na cjelokupnu ljudsku povijest, postigle smo puno. A danas, ovdje, čini se kao da je još toliko pred nama!”

ako nisi ona žena koja se svega boji pa joj se izruguju

zajaši kitu i pokaži svoju hrabrost.

ako nisi ona žena

reci da si zabrinuta za humanost

općenito

bubamare i hobotnice nisu manje važne od tebe

muškarcima je isto teško

i pse napuštaju

u Čileu su posvuda

Osvrt na izložbeno / izvedbenu akciju 8. mart : Rodom u koprive II,
Elena Apostolovski, kustosica

Sva poezija u tekstu je autorski rad Petre Čargonje